

ASTRI KALJUS

Peale Tartu ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia rahvusliku tekstiili eriala diplomiõppe omandamist 2008. a. on juhendanud kursuseid erinevate vanemate tekstiiltehnikate raames. Alates 2012. a. õpetab kultuuriakadeemias tekstiili eriala õppeaineid. Alates 2015. a. õpetab Olustvere TMK arhailise tekstiili õppeainet. On TÜ VKA Vilma Villakoda meister, mis alustas tegevust 2016. a. sügisest. Omandas 2017. a. Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia pärandtehnoloogia eriala magistriõppes. Tegutseb MTÜ Lossi Gild liikmena. Uurimisvaldkondadeks on vanade tekstiilide uurimine ja rekonstrueerimine; vill ja villa töötlemine. Ta on teinud rekonstruktsioone ja koopiaid mitmele Eesti muuseumile.

Arhailised käsitöötehnikad:

VILLATÖÖD JA KEDERVARREGA KETRAMINE

Enne vokiga villa lõngaks ketramist olid kasutusel primitiivsemad vahendid nagu kerimispulgad ja kedervarred. Kedervars koosneb kahes osast: varrest (puit) ja kedrast (puit, kivi, savi). Enne ketramist on vaja vill ette valmistada: sorteerida, läbi noppida ja kraasida või kammida. Kedervarrega saab nii heidest lõnga kedrata, kui ka lõnga korrutada. Kedervarrega ketramine on üks üleütlemta tore tegevus!

NÕELTEHNIKA e AASNÕELUMINE

Aasnõelutud esemeid on Eesti aladel valmistatud juba enne silmuskudumist. Etnograafilise materjalina on nõelutud kindad *viltide*, *viltkinnaste* nimetuse all. Võrreldes silmuskudumisega on aasnõelumist alguses keerulisem omandada. Nõelumiseks on vajalik suure silmaga spetsiaalne nõel, millega aasasid moodustades ja lõnga aasadest läbi tõmmates tekib nõelutud pind. Aasnõelutud esemeid saab teha ringselt ehk spiraalselt. Ideaalne kaasaskantav käsitöötehnika!

KÕLAVÖÖ

Kõlavõid ja -paelu kootakse kõlade abil. Kõlad on õhukesed nelinurksed plaadikesed, mille nurkades on augud lõimelõngade jaoks. Kõlavõõ muster sõltub lõngade asendist kõlades ja värvide järjestusest, muster moodustub kõlade keeramisel. Kui etnograafilised kõlapaelad on lihtsamini teostatavad, siis vanemate võõde ja paelte juures on kasutatud ka keerulisemaid geomeetrilisi mustreid. Erinevad geomeetrilised kirjad moodustuvad iga mustrikõla eraldi keeramisel.

VASELISED

Vaselised on rahvapärane nimetus rõivaste pronksspiraalidest kaunistustele. Hilisemad kaunistused on pärit Mulgi alade (Paistu, Helme, Tarvastu) vaipseelikutel. Varasemad ja ka keerulisemad spiraalitorudest mustrid on kasutusel olnud hiljemalt 10.-11. sajandist. Vaseliste valmistamine algab messingtraadi keerutamisest spiraalideks. Valmis spiraalidest lõigatakse vajaliku pikkusega jupid, millest valmistatakse villase lõnga, linase lõime või hobusejõhvi abil erinevaid muustrilisi võrgendeid.